

Ons nummer: O25.002770

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Proces visietraject sociale infrastructuur voor kwetsbare werkzoekende
Commissie	Boarger en Mienskip
Collegebesluit d.d.	16 december 2025
Portefeuillehouder	Marianne Poelman
Team	Beleid Sociaal Domein
Adviseur	Nynke Van Dijk

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

- in te stemmen met het procesvoorstel visietraject sociale infrastructuur kwetsbare werkzoekenden
- De raad actief te informeren over het procesvoorstel visietraject sociale infrastructuur kwetsbare werkzoekenden

Toelichting/achtergrond

Beoogd resultaat

Een visie op de integrale sociale infrastructuur voor inwoners die zijn aangewezen op dienstverlening op het snijvlak zorg, participatie en re-integratie. De visie verbindt de taakvelden Werk, Participatie en Zorg. Hierbij gaat het om een samenhangende aanpak, zodat ondersteuning, participatie en werk- en zorgdomein elkaar versterken en inwoners daar optimaal van profiteren. Doelmatige samenwerking (in de regio) wordt in deze visie expliciet meegenomen.

Toekomstvisie op dienstverlening voor kwetsbare werkzoekenden

De Rijksoverheid stelt de komende 10 jaar middelen beschikbaar om de sociale infrastructuur rondom de ondersteuning van kwetsbare werkzoekenden toekomstbestendig maken. De directe aanleiding is het feit dat de instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) per 2015 is gestopt. Het rijk wil dat sociaal ontwikkelbedrijven zich gaan beraden op de toekomst. In veel gemeenten, ook in onze regio, staat de sociale infrastructuur voor kwetsbare werkzoekenden niet op zich; er is een grote overlap met de dienstverlening in het kader van het Sociaal domein, denk aan de uitvoering van Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO).

Met de businesscase 2022-2026 hebben we al ingespeeld op de afname van de Wsw door het werkleerbedrijf in omvang te verkleinen. Bij nieuwe doelgroepen leert de ervaring niet volledig de weg vinden bij reguliere werkgevers, waardoor een stevige sociale infrastructuur blijvend noodzakelijk is en we in het traject naar een nieuwe visie de juiste vorm en omvang van de keten willen onderzoeken.

Impulsmiddelen

Het rijk verstrekt de zogenaamde Impulsmiddelen de komende tien jaar aan de grootste gemeente in een samenwerkingsverband rondom een sociaal ontwikkelbedrijf. In onze regio bestaat het samenwerkingsverband uit de gemeenten De Fryske Marren (DFM), Harlingen (H), Súdwest-Fryslân (SWF) en Waadhoeke (WH). Deze gemeenten zijn deelnemer in de Gemeenschappelijke regeling Fryslân West (GR F-W). De GR F-W is enig aandeelhouder van het werkleerbedrijf NV Empatec. Dit is de reden dat dit visietraject in dit samenwerkingsverband wordt opgestart.

Opdrachtgeverschap

In dit traject zijn de gemeenten de opdrachtgever. Het betreft hier namelijk een visie op de integrale sociale infrastructuur voor inwoners die zijn aangewezen op dienstverlening op het snijvlak zorg, participatie en re-integratie. De visie verbindt de taakvelden Werk, Participatie en Zorg. Het rijk faciliteert dit traject via financiële middelen die worden toegekend aan de grootste

van de vier gemeenten van het samenwerkingsverband GR F-W. De visie gaat over meer domeinen dan uitsluitend de sociale werkvoorziening waarvoor de GR F-W is opgericht. De gezamenlijkheid in dit traject krijgt vorm door de besluitvormingstrajecten via commitment van de vier colleges.

De gemeenteraad stelt de kaders en besluit over de visie op de sociale infrastructuur. De raadsadviescommissie heeft als taak het algemeen bestuur te voorzien van advies over gr-aangelegenheden, de besluitvorming van de gemeenteraden met betrekking tot gr-aangelegenheden voor te bereiden en de gemeenteraden hieromtrent te adviseren. De colleges bereiden in deze de voorstellen voor die worden voorgelegd aan de gemeenteraden. Zij geven de opdracht tot het opstellen van de visie.

Sociale infrastructuur is een middel

De gemeenten in Fryslân-West beschouwen alle infrastructuur, ook het werkleerbedrijf, als een middel om maatschappelijke resultaten te bereiken ten behoeve van onze (kwetsbare) inwoners.

Bestuurlijk kader

- Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft op 6 juli 2023 een onderzoeksrapport opgeleverd waarin de urgentie blijkt dat gemeenten aan de slag moeten om voor de sociale infrastructuur een toekomstbestendig scenario uit te werken.
- SZW heeft een ondersteuningsstructuur voor gemeenten ingericht: de VNG, SZW, Divosa (branchevereniging voor het gemeentelijk Sociaal domein) en Cedris (de brancheorganisatie voor SW-bedrijven). Binnen deze structuur zijn in de zomer van 2025 diverse handreikingen voor gemeenten beschikbaar gesteld.
- SZW heeft aanvullende specifieke middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de uitvoering van de arbeidsmarktregeling Beschut Werk en het zogenaamde 'tienduizendbanenplan' voor mensen die tijdelijk zijn aangewezen op een vangnetbaan bij sociaal ontwikkelbedrijven.
- De visies op het Sociaal domein van de gemeenten.
- De beleidsuitgangspunten WMO, Participatiewet en flankerende wetgeving.
- Businesscase Werkleerbedrijf 2022 - 2026 (2022)
- Evaluatierapport Businesscase Werkleerbedrijf 2022 - 2026 (Iroko, 2025)

Financien

De kosten van het visietraject, waaronder het nog aan te besteden projectleiderschap, kunnen worden gedekt uit het Impulsbudget.

Om gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven te ondersteunen bij die noodzakelijke ontwikkeling, stelt het Rijk de komende tien jaar een impulsbudget beschikbaar. In totaal is er een bedrag van 289,7 miljoen euro beschikbaar. In 2025 gaat het om 35 miljoen euro. Voor de periode 2026 tot en met 2030 is jaarlijks 31,5 miljoen euro beschikbaar. In de jaren daarna neemt het bedrag geleidelijk af, tot 19,8 miljoen euro in 2034.

In 2025 krijgt onze regio Fryslân-West een bedrag € 340.688,00. Dit bedrag wordt door het Rijk uitgekeerd aan gemeente Súdwest-Fryslân, de grootste gemeente binnen ons samenwerkingsverband, maar dient te worden ingezet voor alle betrokken gemeenten.

Voorlopige planning visietraject

Onder voorbehoud van wijzigingen bij vaststelling door college in fase 2.

Wie	Wanneer	Wat
College	Dec. 2025	Fase 1: procesvoorstel vaststellen in colleges
Organisatie	1 ^e kwartaal 2026	Analyse (fase 1) bespreken met strategische partners (NV Empatec, GR F-W en De Dienst NWF)
Raad	1 ^e kwartaal 2026	Kennisnemen van memo / raadsinformatie / actieve info visietraject

Raadsadvies-commissie (RAC)	1 ^e kwartaal 2026	Kennisnemen van memo / raadsinformatie / actieve info
Organisatie	1 ^e kwartaal 2026	Vorbereidende werkzaamheden fase 2 inclusief aanbesteden projectbegeleiding en communicatiestrategie. Vorbereiding besluitvorming colleges inzake fase 2
College	2 ^e kwartaal 2026	Besluitvorming colleges start fase 2 Communicatie met GR F-W en NV Empatec inzake planning en tijdpad fase 2
Organisatie	2 ^e kwartaal 2026	Start fase 2
	2 ^e kwartaal 2026 t/m 3 ^e kwartaal 2027	Uitvoeringsperiode Fase 2
		Gezamenlijke consultatie(s) strategische partners en stakeholders (n.t.b.)
		Input ophalen bij vier gemeenteraden (gezamenlijk) ten behoeve van de uitgangspunten voor de visie.
		Uitgangspunten voor de visie behandelen per gemeenteraad in ateliersessie, petear, beeldvormende raadsbijeenkomst, werksessie bestjoerskommisje
		Vaststellen uitgangspunten door gemeenteraad en opdrachtverstrekking aan college voor vervolg van het traject.
		Gezamenlijke consultatie(s) Adviesraden / Cliëntenraad Sociaal domein
		Opstellen visie op de sociale infrastructuur voor kwetsbare werkzoekenden
College	3 ^e kwartaal 2027	Besluitvorming: visie voorleggen aan de gemeentera(a)d(en)
Raad	3 ^e kwartaal 2027	Visie vaststellen

Bijlage(n)

1. Kamerbrief infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven en beschut werk
https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2024Z15914&did=2024D38612
2. VNG advies & ondersteuning
<https://vng.nl/nieuws/impulsbudget-sociale-infrastructuur-is-bekend>